

УДК 316.347:930.85:352

**ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА КУЛЬТУРНОЇ
СПАДЩИНИ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ГРОМАДІ
PRESERVATION OF NATIONAL IDENTITY AND CULTURAL
HERITAGE IN THE MYKOLAIV COMMUNITY**

Радзевич Тетяна Володимирівна, студентка бакалаврату, факультет менеджменту, спеціальність «Публічне управління та адміністрування», Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна
Radzevych Tetiana Volodymyrivna, Bachelor student, Faculty of Management, Public Administration and Administration, Mykolaiv National Agrarian University, Mykolaiv, Ukraine
radzevictana@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0008-1960-1494>

Національна ідентичність вибудовується через мову, історичну пам'ять, традиції, символи та культурні практики, що відображені у матеріальній і нематеріальній спадщині. Культурна спадщина виступає ключовим чинником згуртування населення, формування колективної самосвідомості та підтримання соціального капіталу. В умовах сучасних викликів, зокрема війни, руйнування об'єктів культури та потреби післявоєнного відновлення, її збереження стає стратегічно важливим завданням.

Територіальні громади як основна ланка місцевого самоврядування відіграють провідну роль у збереженні спадщини, адже саме вони найближчі до носіїв традицій і локальної історичної пам'яті. Підтримка культурних практик на рівні громади сприяє зміцненню соціальної єдності та стійкості. Для Миколаївської громади ці процеси є особливо актуальними через наслідки воєнних дій, демографічні зміни та загрозу втрати значущих культурних надбань.

Історико-культурна спадщина виступає як фундамент національної ідентичності: це накопичений досвід поколінь, естетичні, моральні, технологічні й релігійно-космологічні уявлення, які формують уявлення народу про себе. У статті Л. М.Тарангул, І. В.Чернікової, Л. Р.Дрогомирецької зазначено, що збереження спадщини є тактичним і

стратегічним інструментом – особливо в умовах війни, коли культурні об'єкти стають символами опору й національної суб'єктності [4].

Миколаївська область та громади, що входять до її складу, мають чітко визначені стратегічні та програмні документи, спрямовані на збереження та розвиток культурної спадщини. Зокрема, Стратегія розвитку Миколаївської області до 2027 року передбачає збереження історико-культурної та духовної спадщини, а також підтримку етнічної, мовної й культурної самобутності національних меншин [3].

У свою чергу, Міська комплексна програма «Культура та охорона культурної спадщини» м. Миколаєва на 2021–2025 роки визначає цілісну систему заходів, спрямованих на удосконалення культурної інфраструктури, посилення інституційної спроможності закладів культури та підтримку аматорських мистецьких ініціатив. Особлива увага приділяється охороні матеріальної та нематеріальної культурної спадщини, що розглядається як ключовий ресурс формування локальної ідентичності та розвитку культурного простору міської громади. Запровадження цих напрямів забезпечує підвищення стійкості культурної сфери та зміцнення соціокультурного потенціалу міста [2].

Попри наявність стратегічних документів, збереження культурної спадщини в Миколаївській області стикається з низкою загроз. Частина пам'яток була пошкоджена або знищена внаслідок бойових дій, а відсутність механізму документування, повернення викрадених артефактів та компенсації втрат ускладнює їхнє відновлення, що регламентовано Законом України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 № 1805-III. Нематеріальна спадщина також опиняється під ризиком через урбанізацію та старіння сільського населення — носіїв традицій. Ефективне збереження спадщини потребує активної участі громади, освітніх установ, органів влади та культосвітніх закладів [1].

Збереження культурної спадщини Миколаївської громади є ключовим чинником підтримання національної ідентичності та соціальної згуртованості

населення. Ефективність цього процесу підвищується завдяки розвитку локальних культурних програм, впровадженню цифрових інструментів для фіксації та трансляції спадщини, а також активному залученню жителів до освітніх і культурних ініціатив. Водночас важливим залишається зміцнення нормативної та інституційної основи охорони спадщини у взаємодії з регіональними й державними структурами. В умовах війни та післявоєнного відновлення інвестиції у сферу культури набувають особливої ваги, адже забезпечують стійкість громади та сприяють утвердженню української самобутності.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 № 1805 III, зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1805-14#Text>
2. Міська комплексна програма «Культура та охорона культурної спадщини» м. Миколаєва на 2021–2025 роки. Миколаївська міська рада. URL: <https://cultura.mkrada.gov.ua/wp-content/uploads/2021/02/Programa-Kultura-2021-2025.pdf>
3. Стратегія розвитку Миколаївської області до 2027 року. URL: <https://www.mk-oblrada.gov.ua/UserFiles/decree/1613571502602d25ae7f0ce.pdf>
4. Тарангул, Л. М., Чернікова, І. В., & Дрогомирецька, Л. Р. (2024). ЗБЕРЕЖЕННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ. *Культурологічний альманах*, (1), 147–159. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.1.18>